

Johnson, Kaare Espolin

f. i Surnadal 1909 † 1994

Kaare Espolin Johnson ble født i Surnadal i Møre og Romsdal i 1909, men han er likevel ikke Vestlandsmaler. – Han er så desidert Nord-Norges maler og grafiker. Derfor har han ikke tidligere vært med i katalogene over Vestlandsmalere, selv om han geografisk sett hører til her.

Han har en helt unik posisjon i norsk malerkunst og særlig innen grafisk produksjon. Han skildrer på en makeløs måte fiskernes strevsomme og farlige hverdag. Livet på havet i storm og stille, og samtidig har han en nesten religiøs tilknytning til Øst- Finnmark, hvor han bodde i sin tidlige barndom. Familien flyttet fra Surnadal da Kaare var knapt to år, og bosatte seg i Vadsø, hvor faren var startet sakførerpraksis. Kaare bodde det første året hos sin morfar i Jarfjord utenfor Kirkenes.

Bildet «Grenselandet» med kapellet Boris Gleb er et eksempel på det.

Han likte tidlig å tegne, selv før han kunne lese, og han var svært nærsynt. I 1917 flyttet familien til Bodø, der faren var blitt utnevnt til politimester, og i 1927 videre til Oslo. Kaare ville bli kunstner, han hadde ikke sans for vanlig skolearbeide, så han kom inn på Statens Kunsthåndverksskole (tegneklassen). I 1933 giftet han seg med Margrethe Elisabeth Angell Sverdrup Qvale, Ba blant venner, fra Helgeland, og hun ble en meget viktig følgesvenn og samarbeidspartner gjennom hele livet. Han oppdaget kalksteinen og litografiet og dette ble hans foretrukne medium gjennom et langt liv, selv om han også malte mange bilder. Han oppdaget Telemark og laget en del fine bilder derfra, men det var og ble Nord-Norge som ble hans inspirasjonskilde gjennom hans 87 år gamle liv.

Hans første litografi var «Peder på Røsthavet» fra 1955. Det var ikke lett å leve av kunsten, og som spisestoler satt de på appelsinkasser.

Det var oppdraget på Hurtigrutene «Ragnvald Jarl og «Harald Jarl» som ble det store gjennombruddet. Senere fulgte andre store dekorasjonsarbeider. Han gjorde også en rekke illustrasjonsarbeider i bøker, f.eks. i «Den siste viking» av Johan Bojer. Han og konen drømte tidlig om et sted nordpå, og de valgte Vågan, vest for Kabelvåg i Lofoten. Her kjøpte de et nedlagt småbruk. En husmannsplass. Og her ble i 1992 bygget Galleri Espolin, til de nærmere 100 bilder han hadde gitt i gave til kommunen.